

Tid: 13 maj 2009 kl 17.00 – 18.05
Plats: Bolindersalen, Tekniska nämndhuset
Justerat: 25 maj 2009

Ulla Hamilton

Åsa Romson

Närvarande

Ledamöter:

Ulla Hamilton (m) ordförande
Åsa Romson (mp) vice ordförande
Hugo Nordenfelt (m)
Lena Bring (m)
Torbjörn Erbe (m)
Daniel Valiollahi (m)
Per Ola Bosson (m)
Malte Sigemalm (s)
Ulla Jöhnk (s)
Godfrey Etyang (s)
Karin Wanngård (s)
Stellan F Hamrin (v)

Ersättare:

Helena Levy (m)
Nils Ingelström (m)
Aysin Hartzell (m)
Björn Gülich (m)
Harald Eriksson (m)
Gustav Åkerblom (fp) **tjänstgörande**
Gerd Sjöberg-Granlund (s)
Hassan Said Mahamed (s)
Fredrik Canerstam (s)
Charles Berkow (mp)
Tina Kratz (v)

Förhinder har anmälts av ledamoten Karin Karlsbro (fp) samt av ersättarna Christian Carlsson (kd) och Carina Paulsson (s). Föredragande vid sammanträdet var direktör Gunnar Söderholm. Dessutom var biträdande borgarrådssekreterarna Karin Dhakal och Tobias Holdstock samt miljöförvaltningens avdelningschefer närvarande.

Stockholms väg mot hälsomässigt hållbara hus

– 3H projektet

Dnr 2005-001832-111

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner anmälan av rapporten.
- 2 Nämnden uppdrar åt miljöförvaltningen att utreda vilka konsekvenser som studiens resultat ger för tillsynen på inomhusmiljöområdet.
- 3 Nämnden uppdrar åt miljöförvaltningen att återkomma om ett antal år med förslag på att genomföra en uppföljande enkät.
- 4 Nämnden uppdrar åt förvaltningen att tillsammans med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, fastighetskontoret och stadens bostadsbolag att närmare utreda förutsättningarna för att miljöklassa stadens bostadsfastigheter enligt Bygga-bo-dialogens klassningssystem.
- 5 Rapporten överlämnas till Socialstyrelsen, Boverket, Formas, Miljödepartementet, Byggsektorns Kretsloppsråd, Bygga-Bo-dialogen, Svenska Bostäder, Familjbostäder och Stockholmshem.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 28 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m), vice ordförande Åsa Romson (mp), tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) och ledamot Karin Wanngård (s) föreslår att (se beslutet).
- 2) Ledamoten Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
 - 1 I huvudsak godkänna rapporten
 - 2 Ge förvaltningen uppdrag enligt följande:
 - Snarast utarbeta nya delmål för miljöprogrammet med större betoning på förekomst av kemiska ämnen
 - Med anledning av den dåliga efterlevnaden av ventilationskraven genast vidta åtgärder för att förbättra förhållandena.
 - Sätta de boende i centrum genom att förvaltningen på egen hand ser till att mätningar av de kemiska inomhusmiljön i luft och vid golv sker vid alla klagomål och utifrån vunna erfarenheter identifiera de fastigheter/områden där problem kan finnas.
 - Skapa en grupp av inspektörer vid förvaltningen med grundläggande

kemiska och byggnadstekniska kunskaper för arbete med sjuka hus.

- Försäkra sig om att man vid nybyggnation och omfattande ombyggnader kontinuerligt mäter fukthalt och ev. andra relevanta faktorer och att dessa rapporteras till förvaltningen.
- Tillskriva regeringen med begäran att luftkvalitetskriterier och miljökvalitetsnormer utvecklas för inomhusluft i enlighet med förslagen i förvaltningens rapport från 2003.

3 Därefter anföra följande:

På 1990-talet uppdagades i hela den industrialiserade världen problem med sjuka hus pga. felaktig byggteknik. I Stockholm omfattade detta fastigheter med 50-100.000 invånare. Kostnaderna för restaurering visade sig vara stora – i grova drag lika stora som vid nybyggnad. Trots omfattande diskussioner, undersökningar och analyser har åtgärder bara vidtagits i vissa fall och de mer generella problemen kvarstår. Den nya undersökningen visar att problemen nu är minst lika stora. Många invånare i Stockholm klagar och har klagat över situationen i just sin lägenhet utan större framgång. De flesta ger upp och flyttar till andra lägenheter och kvar blir de som är särskilt känsliga och saknar pengar för att skaffa andra lägenheter. I minst 1 bostadsbolag låter man sjuka lägenheter stå tomma istället för att sanera dem och erkänna att man har gjort en felaktig bedömning.

Det är bra att denna undersökning gjorts men den koncentrerar inte på de allvarliga kemiska problem som finns och den anger inga åtgärdsförslag. Man anger också att man kunnat korrigera för besvär orsakade av annat än lägenheten. Hur detta gått till är mycket oklart. Kemiska mätningar har utförts i begränsad omfattning och då enbart i luft. Detta har visat sig otillräckligt i många fall och rent generellt osäkert och det hade varit mycket bättre att mäta halten av relevanta gifter direkt vid golv. Dock kan konstateras att det finns ett klart samband mellan dåliga hus och astma och allergi, vilket dock var känt tidigare (Allergitutredningen 1989).

I undersökningen tonas problemen ner genom att på oklara grunder hänföra problem till individ och hushåll istället för till byggnaden. Det är dock bra att förvaltningen konstaterar att traditionella mätningar är otillräckliga och att fokus bör läggas på de hus där problem med sjuka hus påpekas. Och att undersökningar bör göras systematiskt med all intressenter inblandade. Man konstaterar också att godkända ventilationsmätningar är otillräckliga och att bättre indikatorer behövs.

Ett viktigt syfte med projektet har varit att finna bra indikatorer. Förvaltningen konstaterar att detta inte lyckats. Detta beror sannolikt på att man fokuserat på det fysiska inomhusklimatet – inte på den kemiska inomhusmiljön. Samarbetet med universitetet om kemiska ämnen förefaller lite märkligt eftersom det tycks handla om de giftiga ämnen som av Vattendirektivet klassats som problemämnen i vatten. Det hade varit mer relevant att mäta ämnen som 2-etylhexanol och n-butanol m.fl. som kan utgöra problem i inomhusluft. Man belyser inte heller förhållandena för de 6 % av stadens befolkning (40 000 människor) som är överkänsliga för störningar i inomhusmiljön och på vilka normala gränsvärden inte kan appliceras.

Man låter de boende själva bedöma om problemen beror på lägenheten eller något annat. Detta är sannolikt ett mycket bristfälligt underlag. Det vore mer intressant att fråga de boende om när de flyttade in och när de upplevde sina problem och sen själv dra slutsatsen. Det är oklart hur selektionen av sjuka hus gått till

Det är viktigt att utredningen konstaterar att 45 % av lägenheterna hade undermålig ventilation trots att 90 % blivit godkända vid test. Detta måste kunna betraktas som en klar indikation på fusk från fastighetsägarnas sida. Det är rent funktionellt anmärkningsvärt att ventilationen i lägenheterna inte är normalfördelas utan uppvisar 2 toppar. Finns det någon förklaring till detta?

Förvaltningen konstaterar helt rimligt att fukt i byggnader är en väldokumenterad riskfaktor. En liknande mängd kemiska ämnen i bygg- och inredningsmaterial frigörs till inomhusluften och ger med fukt i byggnadsmaterial en ökad emission av kemiska ämnen. Allergierna i Sverige har mer än fördubblats under de senaste 30 åren. Detta bör ligga till grund för den fortsatta verksamheten.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m), Åsa Romsons (mp), Gustav Åkerbloms (fp) och Karin Wanngårds (s) förslag till beslut.

Reservation

Ledamoten Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s) och Godfrey Etyang (s) enligt följande:

3H-kartläggningen innebär ett värdefullt kunskapsstillskott när det gäller inomhusmiljön i Stockholms flerbostadshus. Det är viktigt att staden fortsätter detta värdefulla arbete och följer upp utvecklingen för att tillförsäkra en god boendemiljö för alla stockholmare. Det är alarmerande att andelen ”riskhus” har ökat mycket kraftigt i miljonprogramsområdena sedan den förra mätningen och numera uppgår till en tredjedel av beståndet, samtidigt som andelen riskhus totalt i staden har minskat till 11 procent. Detta pekar på nödvändigheten av kraftfulla upprustningsåtgärder riktade mot ytterstaden och miljonprogramsområdena. Det är inte acceptabelt att skillnaderna i inomhusmiljö är så stora beroende på var i staden man bor.

Vid protokollet
Maria Stigle

Rätt utdraget intygar:
